

Univerza v Ljubljani
Teološka fakulteta

SVET PRIPADA TISTIM, KI BEREJO

predstavitev publikacij
UL Teološke fakultete

TISKOVNA KONFERENCA

2. DECEMBER,
12.00, ZOOM

Predstavitev monografij, priročnikov in znanstvenih serijskih publikacij

Predstavitev publikacij Teološke fakultete UL

2022

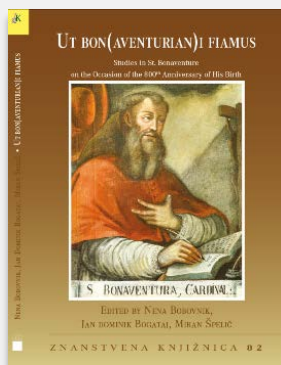
Univerza v Ljubljani
Teološka fakulteta

Na tiskovni konferenci »*Svet pripada tistim, ki berejo*« bodo v petek, 2. decembra 2022, predstavljene monografije in priročniki, ki so jih v letu 2022 izdali predavatelji, zaposleni na Teološki fakulteti, ter znanstvene serijske publikacije, ki jih izdaja Teološka fakulteta UL.

Zbirka Znanstvena knjižnica TEOF

Ut bon(aventurian)i fiamus: Studies in St. Bonaventure on the Occasion of the 800th Anniversary of his Birth

Uredili: Nena Bobovnik, Jan Dominik Bogataj OFM, Miran Špelič OFM

Založnika: Založba Univerze v Ljubljani; Edizioni Quaracchi

Izdajatelja: Teološka fakulteta UL; Založba Brat Francišek

Kraj: Ljubljana; Rim 2022

Zbornik je rezultat interdisciplinarnega dela več uglednih avtorjev, ki so 800-letnico Bonaventurovega rojstva obeležili na znanstveni konferenci 1. oktobra 2022, ki je potekala na Teološki fakulteti UL. Pri organizaciji so sodelovali še rimski Collegium s. Bonaventurae (Quaracchi), Slovenska frančiškanska provinca sv. Križa in Inštitut za meniške in kontemplativne študije.

Knjiga vključuje najnovejše raziskave vodilnih avtorjev s področij zgodnje frančiškanske misli, zgodovine filozofije, antične in srednjeveške teologije, Bonaventurove epistemologije, duhovnosti in afektivne teologije. Posamezne študije pomagajo razjasniti pomen misli serafskega učitelja za današnji čas.

Kazalo:

Introduction: »Ut bon(aventurian)i fiamus«

Stanislav Zore: »Verbum Abbrévium«

Marjan Čuden: »Dulcis cognitio«

Janež Vodičar: »Searching for Answers in Difficult Times«

Lydia Schumacher: »Bonaventure's Itinerarium and its Early Franciscan Background: A Study in the Influence of Avicenna«

Franziska van Buren: »An Aristotelian Account of Universal Knowledge in the Thought of St. Bonaventure«

Leonardo Fedriga: »La sensibilità chez Bonaventure : héritage augustinien et révision du modèle aristotélicien (Bon., Red. art. 8)«

Ingrid Kodelja: »Metaphysics of Light: Bonaventure and Grosseteste«

Alen Širca: »Love and Death in Bonaventure's Itinerarium mentis in Deum«

Robert Kralj: »Los sentidos espirituales en Teresa de Jesús a partir del planteamiento bonaventuriano«

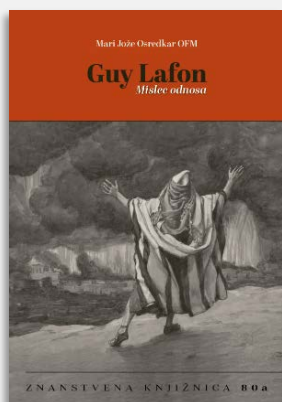
Marianne Schlosser: »A 'Jewel Box': Bonaventure's View on Theology Described in the Prologue of the Breviloquium«

Anton Štrukelj: »Joseph Ratzinger – Papst Benedikt XVI. und seine Bonaventura-Forschungen«

Miran Špelič: »Corpus Christi and caro Christi: Bonaventure's Understanding of the Eucharist in the Breviloquium«

Thomas Piolata: »Unitas caritatis: Explicating an Implicit Reference to the Spirit in Bonaventure's Quaestiones disputatae de mysterio Trinitatis«

William Short: »Bonaventure as Mediator of the Life of Saint Francis«

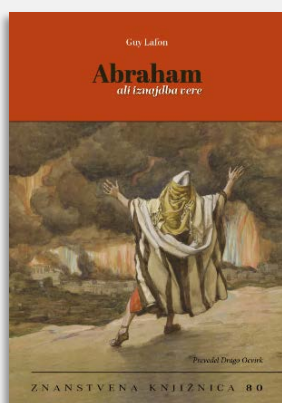
Guy Lafon – Mislec odnosa Mari Jože Osredkar

Ljubljana : Teološka fakulteta ; Celje : Celjska Mohorjeva družba : Društvo Mohorjeva družba, 2022

*Guy Lafon (1930–2020) je francoski teolog, ki v svoji relacijski teoriji pokaže, da niso osebkni tisti, ki vzpostavljajo odnose med seboj, temveč odnos rodi osebke. Kakor se človek brez lastnih zaslug (z)najde v življenju, tako se oseba (z)najde v odnosu, torej tudi v veri. Lafon preseže nasprotje med objektivnostjo in subjektivnostjo ter izpostavi odnos kot tisto najpomembnejše za razumevanje stvarnosti, in sicer v treh stopnjah: na spoznavoslovni ravni v *Esquisses pour un christianisme* [Orisi nekega krščanstva], v filozofskem smislu v *Le Dieu commun* [Skupni Bog], na teološki ravni pa v *L'autre-roi* [Drugi je kralj] in v *Abraham ou l'invention de la foi* [Abraham ali iznajdba vere].*

Guy Lafon izpeljuje svojo teologijo iz antropologije, kjer ne govori le o fizičnem trpljenju in smrti, temveč o vseh stiskah, v katerih se znajde moderni človek. Hkrati z opisovanjem življenja govori o odrešenju. Še več, njegovo razmišljanje o dogajanju med ljudmi je v bistvu razmišljanje o Bogu med nami. Njegovi spisi so izraz vernika, ki prepozna Božjo podobo in njegovo delovanje med nami.

Študija ob Lafonovi knjigi Abraham ali iznajdba vere želi na razumljiv ter sodoben način slovenskemu bralcu razložiti, kaj je Lafonova teologija, kako razume vero in kako so medčloveški odnosi povezani z vero. Vsekakor ima osrednje mesto v Lafonovi teologiji odnos.

Abraham ali iznajdba vere Guy Lafon

Ljubljana : Teološka fakulteta ; Celje : Celjska Mohorjeva družba : Društvo Mohorjeva družba, 2022

Francoski teolog Guy Lafon (1930–2020) v tem delu pokaže, v čem je Abraham pomemben za vse, ki se sklicujejo nanj kot očeta vere: jude, kristjane in muslimane. Obstaja »Abrahamova religija«, ki presega religije in posamezne veroizpovedi. Zakaj? Ker je udejstvovanje v njej vera!

»Vera? Toda vera v kaj? Vera v koga? Ker veri vedno pripisujemo kak predmet ali kakega naslonjenca, se tem vprašanjem ni mogoče izogniti. Dodajmo torej glagolu verovati dopolnilo in povejmo, da gre pri Abrahamu za vero v vero.«

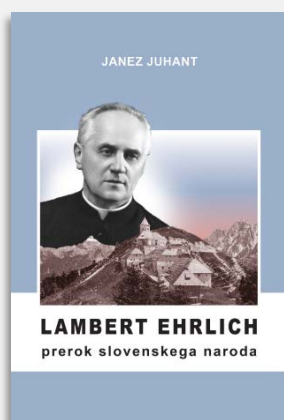
O Abrahamovem zgodovinskem obstoju ne vemo ničesar. Toda njegovo dubovno potomstvo je ogromno in tisti, ki so povezani z njegovim imenom, »so tako številni kakor pesek na morskem obrežju«. Judje, kristjani in muslimani se sklicujejo nanj: za monoteiste je »oče vernikov«. Svetopisemske pripovedi, ki govorijo o njem, so med najbolj znanimi: odhod iz

Ura na Kaldejskem v deželo, ki jo je obljubil Bog, neverjetno Izakovo rojstvo in njegovo žrtvovanje, prikazanje Boga pri Mamrejevih brastih, pripoved o Sodomi in Gomori.

Guy Lafon poskuša torej pokazati, kako je Abraham resnično univerzalen lik. »Bralci Svetega pisma si vedno znova prilaščajo zgodbo o Abrahamu in v njeni pripovedi črpajo tisto, kar jim omogoča, da razumejo sami sebe v družbi, sredi sveta.«

Prevod Lafonove knjige Abraham ali iznajdba vere na razumljiv ter sodoben način slovenskemu bralcu razloži, kaj je Lafonova teologija, kako razume vero in kako so medčloveški odnosi povezani z vero.

Lambert Ehrlich – prerok slovenskega naroda

Janez Juhant

Mohorjeva družba, Celovec; Celjska Mohorjeva družba, Celje; Goriška Mohorjeva družba, Gorica; Društvo Združeni ob Lipi sprave, Medvode; Teološka fakulteta, Ljubljana 2022, 638 strani

Lambert Ehrlich – ena najbolj prepričljivih strateških državniških osebnosti med Slovenci

Knjiga je celovit prikaz osebnosti Lamberta Ehrlicha (1878–1942) ter njegovega vsestransko bogatega delovanja v Cerкви in družbi na Koroškem in v Sloveniji. Deloval je kot duhovnik, profesor, veroslovec, misijonar, socialni in narodno-politični delavec. Odlikujejo ga izjemna sposobnost, treznost, preudarnost in človeška bližina pri presoji problemov ter zmožnost vključevanja različnih ljudi pri iskanju najprimernejših rešitev za narod in Cerkev.

Katoliški duhovnik in profesor Lambert Ehrlich (rojen 18. 9. 1878 v Žabnicah v Kanalski dolini [Italija], umorjen 26. 5. 1942 v Ljubljani) po svojem pomenu, vlogi in dejavnosti prekaša večino slovenskih rojakov, čeprav je njegov lik, žal, še danes skoraj neznan. Govorimo o eni najbolj prepričljivih strateških državniških osebnosti med Slovenci.

Po osnovni šoli v Žabnicah je obiskoval gimnazijo v Celovcu in tam maturiral, zaključil študij teologije z doktoratom v Innsbrucku in se izpopolnjeval še v Rimu, Parizu in Oxfordu. Leta 1902 je postal duhovnik krške škofije na avstrijskem Koroškem, deloval kot kaplan in tajnik škofa Kahna in od leta 1910 predaval filozofijo in osnovno teologijo v tamkajšnjem semenišču. Kot duša katoliškega duhovnega gibanja je usmerjal večino dušnopastirskih, kulturnih in socialno-političnih pobud med Slovenci in celo nemško govorečimi Avstrijci na Koroškem.

Bil je član Milesove komisije za razmejitev Koroške, na pariški mirovni konferenci pa je bil izvedenec za Koroško in je deloval kot usmerjevalec jugoslovanske delegacije v prizadevanjih za uveljavljanje pravic Slovencev in Hrvatov. 1. maja 1922 je postal redni profesor za primerjalno veroslovje na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani in bil trikrat njen dekan.

Po strokovnih ocenah specialistov je bil vrhunski znanstvenik, predavatelj, strokovnjak za verstva, etnologijo, misiologijo. 23. 3. 1931 ga je škof Rožman uradno imenoval za študentskega duhovnika. Zavzeto, nesebično in predvsem premišljeno je spodbujal študente (tedaj akademsko mladino) k dejavnemu krščanskemu družbenemu življenju.

Moč sta mu dajali živa vera, preverjena v molitvi in dosledni askezi, in globoka ljubezen do vsakega človeka. Klical je k redu, družbeni pravičnosti in spoštovanju dostojanstva vsakega človeka. Svoje odločno nasprotovanje italijanskemu in komunističnemu zatiranju v svoji Spomenici Italijanom je plačal z življenjem, ko so ga s študentom Viktorjem Rojcem pred njegovim Cirilovim domom po ukazu Edvarda Kardelja in Borisa Kidriča ustrelili atentatorji, organizirani kot tajna varnostno-obveščevalna služba komunistov (VOS).

Periodične publikacije TEOF

Bogoslovni vestnik

2022 / posamezne številke

Bogoslovni vestnik je znanstvena revija profesorjev Teološke fakultete Univerze v Ljubljani z recenzijo. Revija, katere predhodnik je bil Voditelj v bogoslovnih vedah (1898–1916), izhaja od leta 1920. V razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, je vpisana pod zaporedno številko 565. Izhaja štirikrat na leto. Objavlja izvorne in pregledne znanstvene članke in prispevke s področja teologije in drugih ved, ki so sorodne teologiji. Objavlja v slovenskem, a tudi v latinskem, angleškem, francoskem, nemškem in italijanskem jeziku. Rokopis, ki ga sodelavec pošlje na naslov Bogoslovnega vestnika, je besedilo, ki istočasno ali prej ni bilo poslano na noben drug naslov in bo v njem objavljeno prvič. Rokopise je treba poslati na naslov: Bogoslovni vestnik, Poljanska 4, 1000 Ljubljana; v elektronski obliki na: bogoslovni.vestnik@teof.uni-lj.si.

Izplečke prispevkov v tej reviji objavljajo:

Canon Law Abstracts

Elenchus Bibliographicus Biblicus

ERIH PLUS

dLib

IBZ Online

MLAR

MLA - Modern Language Association Database

Periodica de re Canonica

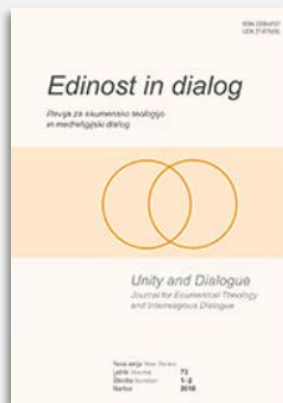
Religious and Theological Abstracts

Scopus (h)

Web of Science (WoS) Core collection: the Emerging Sources Citation Index (ESCI)

Edinost in dialog

Revija za ekumensko teologijo in medreligijski dialog

Edinost in dialog je znanstvena revija z recenzijo Inštituta Stanka Janežiča za dogmatično, osnovno in ekumensko teologijo ter religiologijo in dialog Teološke fakultete Univerze v Ljubljani.

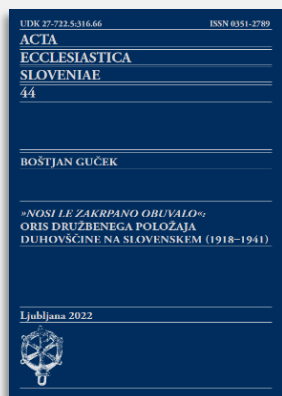
Izhaja dvakrat letno. Objavlja izvirne in pregledne znanstvene članke in prispevke s področja ekumenizma in medverskega dialoga, vezane na svetovne religije, s poudarkom na krščanskih verstvih, judovstvu in islamu.

Revija je indeksirana v bazah:

- ATLA Religion Database (American Theological Library Association)
- DOAJ (Directory of Open Access Journals)
- ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities)
- IxTheo (Index Theologicus)
- RTA (Religious and Theological Abstracts)
- Scopus

SCIMAGOJR rank: best quartile (Q1)

V prvi številki letnika 77 (2022) so objavljene različne tematsko nepovezane razprave. V drugi številki letnika 77 bosta dva tematska bloka. Prvi bo posvečen obletnici Trstenjaka (25 let od smrti, 115 let od rojstva). Različni poznavalci njegove misli in tisti, ki nadaljujejo njegovo delo, so pripravili prispevke, s katerimi bodo pokazali na njegovo ustvarjalno pot in predvsem na aktualnost njegove misli. Drugi blok nosi naslov *Vpliv religije na politiko v zgodovini in v sodobnem svetu*. Avtorji pišejo o evropski situaciji v zgodovini in nastanku načela ločenosti Cerkev od države, o šiitskem modelu vodenja politike v Iranu in arabski teokraciji, stanju v Izraelu ...

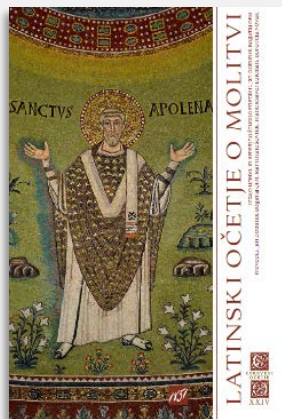

Acta Ecclesiastica Sloveniae

2022 / številka 44

Publikacijo *Acta Ecclesiastica Sloveniae* (AES) izdaja Inštitut za zgodovino Cerkve pri Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani. V publikaciji člani IZC in zunanji sodelavci objavljajo doslej neobjavljene dokumente, ki se kakorkoli nanašajo na zgodovino Cerkve na Slovenskem. Dokumenti, redno objavljeni v izvirnem jeziku, so opremljeni s komentarjem v slovenščini in povzetki v tujih jezikih. Publikacija *Acta Ecclesiastica Sloveniae* izhaja od leta 1979.

Monografske publikacije v letu 2022

Latinski očetje o molitvi

Ljubljana: Teološka fakulteta; Celje: Celjska Mohorjeva družba, 2022.

Zbirka Cerkevni očetje 24.

Prevedli: Jan Dominik Bogataj OFM, Martina Ješovnik, Franc Ksaver Lukman, Doroteja Novak

Izdajo uredil in spremno študijo pripravil: Jan Dominik Bogataj OFM

Recenzenta: zasl. prof. dr. Anton Štrukelj, doc. dr. Marjan Turnšek

Kot ena izmed najbolj izčrpnih antologij latinskih zgodnjekršćanskih besedil o molitvi v svetovnem merilu prinaša priuajoča izdaja kot naslednica razgrabljenega knjige Grški očetje o molitvi (1993) najlepše bisere antičnega latinskega krščanstva v slovenščini, ki ostajajo navdih za vsa stoletja bogoiskateljev in za razumevanje tega, zakaj zahodni kristjani molimo, tako kot molimo.

V antologijo je vključenih več najpomembnejših besedil zgodnjega krščanstva na Zahodu: Tertulijan, O molitvi; Ciprijan, O Gospodovi molitvi; Avguštín, Govori 56–59 (katebumentom); O Govoru na gori 2; Pismo 130 (vdovi Probi); Janez Kasijan, Razgovori 9; Peter Križolog, Šest govorov o Gospodovi molitvi; Učiteljevo pravilo. V obsežni spremni besedilo je izpostavljen očenaš kot vzor molitve, kot so ga razumeli latinski cerkevni očetje. Nadalje je predstavljena latinska teologija o molitvi pri različnih latinskih avtorjih in v

njihovih delih, vloga očenaša v krstni katehezi (*traditio/redditio orationis*), odnos med osebno in skupno molitvijo (*oratio fidelium*) in o razmerju med latinskim in slovenskim jezikom pri molitvi.

Dr. Marjan Turnšek je v recenziji zapisal: »Delo, ki je pravi »cvetober« razlag Gospodove molitve iz antične dobe na Zahodu, je hkrati tudi zelo aktualno, saj prihaja v času vedno intenzivnejšega iskanja poti ponovne in marsikje tudi nove evangelizacije. Brez poglobljenega dojemanja molitve in katehumenskega uvajanja v molitev si ni mogoče predstavljati te evangelizatorske skupne poti. Delo *Latinski očetje o molitvi* je izrazito znanstveno kritična publikacija, ki prinaša v slovenski teološki in kulturni prostor prevode izvornih besedil krščanskih antičnih avtorjev o molitvi; gre za besedila, ki so viri za vsako resno teološko razpravo, uporabni pa so tudi pri pastoralnem delu uvajanja in poglobljanja v molitveno življenje.«

Novi Slovenski biografski leksikon. Četrti zvezek: C.

Barbara Šterbenc Svetina (gl. ur.), Irena Avsenik Nabergoj (urednica za področje verstva in teologija) et al. Četrti zvezek: C. 1. izd. Ljubljana: Založba ZRC, 2022, 364 str.

Novi Slovenski biografski leksikon. Peti zvezek: Č.

Barbara Šterbenc Svetina (gl. ur.), Irena Avsenik Nabergoj (urednica za področje verstva in teologija) et al. Peti zvezek: Č. 1. izd. Ljubljana: Založba ZRC, 2022, 244 str.

Novi slovenski biografski leksikon (NSBL) kot najpomembnejše biografsko leksikalno delo, ki v zadnjem obdobju izhaja na Slovenskem, nastaja kot eden osrednjih projektov ZRC SAZU. Je slovenski nacionalni biografski leksikon, ki nadaljuje in nadgrajuje delo Slovenskega biografskega leksikona, ki je izhajal v letih 1925–1991. V razširjenih opisih predstavlja najvidnejše slovenske in s slovenskim prostorom povezane osebnosti iz vseh

zgodovinskih obdobjih vse do danes. Ustvarjalci Novega Slovenskega biografskega leksikona sledijo uveljavljenemu raziskovalnemu pristopu na področju biografskih študij, katerega rezultat so geselski članki, ki temeljijo na preverjenih dejstvih in strukturi, primerljivi s srednjeevropsko tradicijo biografskega leksikona. Ob podrobnih stvarnih podatkih o rojstvu, šolanju in zaposlitvah vsebujejo geselski članki kulturnozgodovinsko umestitev osebnosti v prostor in čas. Najnovejša sta četrti in peti zvezek leksikona. Četrti vsebuje članke o osebnostih in družinah, katerih priimek se prične s črko C, peti pa o osebnostih in družinah s priimkom na črko Č. V četrtem zvezku je 152 člankov. 146 gesel je o posameznikih, 6 je rodbinskih gesel. V petem zvezku je 116 člankov o posameznikih.

Irena Avsenik Nabergoj je od leta 2019 članica uredništva NSBL in deluje kot urednica za področje verstev in teologije. To področje v četrtem in petem zvezku z znanstvenimi in strokovnimi geselskimi prispevki o pomembnih osebnostih s področja verstev in teologiji ndr. zastopajo avtorji in avtorice (po abecednem redu): Matjaž Ambrožič, Irena Avsenik Nabergoj, Jan Dominik Bogataj, Daniel Brkič, Maruša Brozovič, Bogdan Dolenc, France M. Dolinar, Urška Jeglič, Bogdan Kolar, Ivan Platovnjak, Gregor Pobežin, Renato Podbersič, Andrej Saje. Vsem avtorjem in avtoricam gesel v zvezkih C in Č se urednica za njihovo delo iskreno zahvaljuje, prav tako pa tudi vsem tistim, ki so že oddali ali zdaj pripravljajo geselske članke za pomembne osebnosti s področja verstev in teologije, katerih priimek se začne s črkami D, E in F.

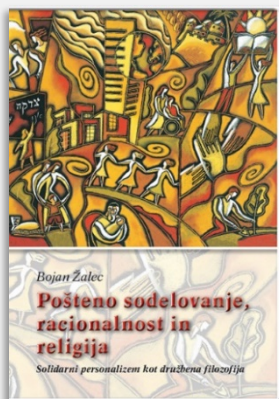
Esej na maturi 2023: ženska na odru sveta : Antigone, Nora (Hiša lutk), Dogodek v mestu Gogi, Antigona.

Irena Avsenik Nabergoj, Mihael Šorli in Janja Perko, Strokovna monografija. Ljubljana: Intelego, 2022, 244 str.

Priročnik *Esej na maturi 2023* vsebuje natančno in sistematično predstavitev štirih dramskih del, predpisanih za maturo leta 2023: *Antigone* (antičnega dramatika Sofokleja); *Nora (Hiša lutk)* (norveškega dramatika Henrika Ibsena); *Dogodek v mestu Gogi* (slovenskega književnika Slavka Gruma) in *Antigona* (slovenskega dramskega ustvarjalca Dominika Smoleta). Irena Avsenik Nabergoj se je poglobila v svet Sofoklejeve in Smoletove *Antigone* (v poglavjih »Sofoklova *Antigona* v svetu starogrške tragedije« (52 str.) in »*Antigonino srce kot 'nibalo sveta': Smoletova *Antigona* v svetu moderne drame*« (73 str.)), Mihael Šorli in Janja Perko pa sta prispevala analizi Ibsenove in Grumove drame. Avtorji

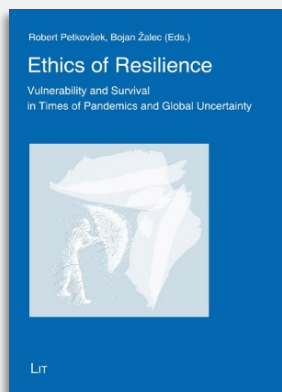
so prispevali tudi primerjalne analize dramskih del ter številne predloge za pripravo in pisanje maturitetnega esaja, namenjene s dijakom in dijakinjam na slovenskih srednjih šolah, ki se bodo na maturi v šolskem letu 2022/22 poglobljali v temo *Ženska na odru sveta*.

Pošteno sodelovanje, racionalnost in religija: solidarni personalizem kot družbena filozofija / Bojan Žalec

Ljubljana: Družina, 2022

Avtor se v knjigi ukvarja z dialogom in strpnostjo ter pomenom spoštovanja pristnosti in različnih razumnosti za spoštovanje drugačnih in za pošteno sodelovanje v sodobnih vrednotno in nazorsko raznoterih družbah. Išče filozofske, etične ter antropološke utemeljitve in načine za gojitev vzajemnosti med različnimi, kar je tudi eden od namenov dobre politike. Poudarja pomen razumnosti: samo če se ljudje vzajemno spoštujejo kot razumne osebe je možen dialog med njimi. Zato v knjigi predstavi bogato analizo razumnosti in njenih vrst in oblik. Opozarja na razliko med trivialno in bivanjsko razumnostjo ter pomen upoštevanja partikularnosti razumnosti: za različne osebe so lahko različne poti bivanjsko razumne. Bivanjska razumnost je povezana z identiteto in pristnim bivanjem. Avtor se še posebno osredotoča na religijo in verske vidike ter religijo kot dejavnik dialoga. Tako kot lahko religija najgloblje razdvaja lahko tudi najgloblje povezuje. Analizira zapleten odnos med religijo in političnim pluralizmom ter vlogo religije v javnem življenju. Pojasni razliko med teološkim in političnim ekskluzivizmom in dokazuje, da prvi ne implicira drugega. Zavrača izključevanje religijskega argumentiranja iz javne demokratične razprave ter izključevalen ali sovražnen odnos do religij v imenu obrambe svobode. Sicer si nikakor ne zatiska oči pred številnimi negativnostmi, povezanimi z religijo, vendar pa nam te ne smejo zamegliti pogleda na izjemen potencial in pomen religij kot dejavnikov sožitja in človečnosti. Knjiga se zaključuje s pojasnitvijo Wittgensteinovega razumevanja religije kot posebne življenjske oblike in jezikovne igre ter teologije kot slovnice, ki predstavlja dobro izhodišče za medreligijski in medkulturni dialog ter ustrezno razumevanje odnosa med religijo in znanostjo. Celotno delo prežema avtorjeva zavezanost solidarnemu personalizmu, ki poudarja pomen odnosov in vrednoto človečnosti. Slednja vključuje sprejemanje presežnosti človeka in zavračanje njegove obravnave kot golega sredstva. Pristne religije so varuhinje presežnosti in (s tem) človečnosti.

Ethics of Resilience: Vulnerability and Survival in Times of Pandemics and Global Uncertainty / edited by Robert Petkovšek and Bojan Žalec

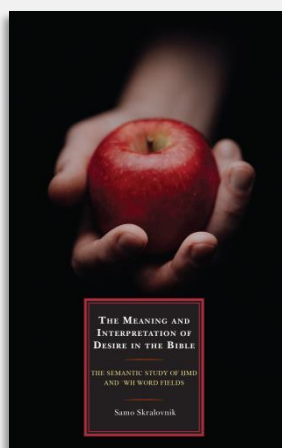
Berlin: Lit, cop. 2022. Theology East-West = Theologie Ost-West, vol. 29.

V slovenščini se še ni ustalil ustrezen prevod besede rezilienca. Možni prevodi so odpornost, trdoživost, vzdržljivost. Primerni prisposodbi za rezilienco nista robusten tank ali hrast, ampak droben grmič, ki se v viharju upogne, vendar neurje preživi in se nepoškodovan vrne v prejšnji položaj. Glavne značilnosti rezilientnega sistema so vzdržljivost, prožnost in zmožnost za preobrazbo. Nepredvidene motnje in udarci ga ne vržejo iz tira, četudi je ranljiv. Njegove odlike so prilagodljivost, iznajdljivost, improvizacija in zmožnost primerne reakcije na presenečenja. Rezilienca je eden najbolj vročih pojmov v sodobni humanistiki, družboslovlju in drugod. Razlog za to so sedanje razmere na različnih ravneh, od ekološke, zdravstvene, ekonomske do politične, ki od posameznikov, skupnosti, držav, institucij in človeštva kot celote zahtevajo oblikovanje rezilience. Ta termin označuje novo realistično paradigmo soočanja z izživi, ki jo zahteva sodoben svet, ki ga prežema negotovost. Vrta se vse hitreje in postaja vse manj pregleden in predvidljiv. Zato paradigma stabilnosti in zaščite pred motnjami na način njihove preprečitve ali izključitve ni več realna in jo je nadomestil koncept rezilience. Ljudje, naravni in družbeni sistemi se udarcem in pretresom ne morejo izogniti, ampak morajo postati čim bolj rezilientni. To odpira številna vprašanja, ki vključujejo etično problematiko in izžive za religijo. Knjiga jih obravnava na celovit, holističen in interdisciplinaren način, ki ustreza večplastni naravi rezilience. V ospredju so humanistični vidiki: teološki, filozofski, religiološki, zgodovinski in psihološki. Knjiga kot celota predstavlja svež, izvir in dragocen prispevek k razumevanju rezilience. Njene raziskave so vitalnega pomena z vidika nacionalnega, evropskega in globalnega interesa.

Skralovnik, Samo. 2022. The Meaning and Interpretation of Desire in the Bible. The Semantic Study of hmd and 'wh Word Fields. Jewish Studies. Lanham [etc.]: Lexington Books (Rowman & Littlefield).

Znanstvena monografija v pretežni meri predstavlja avtorjevo doktorsko delo, kasneje dopolnjeno z novimi ugotovitvami in prevedeno v angleški jezik.

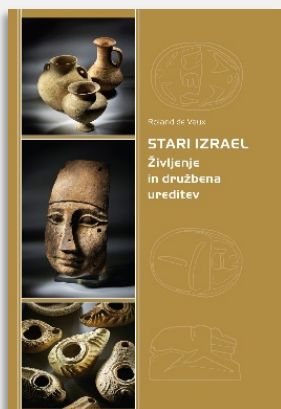
Vprašanje pomena poželenja, ki se pojavlja v Svetem pismu na več mestih, predstavlja gordijski vozec tako antičnega kot modernega raziskovanja Svetega pisma. Avtorju s celovito semantično analizo in pregledom sinonimov in protipomenk uspe pokazati, da glagolska oblika hebrejskega korena 'wh označuje različne potrebe, povezane s človekovim obstojem, vključno s hrepenenjem po Bogu, medtem ko glagolska oblika korena hmd označuje željo (poblep) po pridobitvi materialnega bogastva in imetja, ki presega osnovne potrebe za

preživetje. Vse ugotovitve, ki jih avtor primerja na dveh ravneh (v odnosu do ljudi in v odnosu do Boga), končno služijo za razlago korenov v kontekstu obeh različnih dekaloga (2 Mz 20,17 in 5 Mz 5,21).

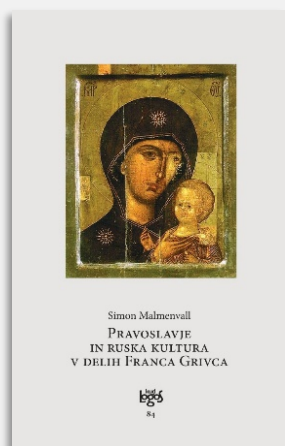
Dr. Tobias Nicklas, recenzent z regensburške univerze, priznava, da pričujoča monografija ni prva, ki poskuša odgovoriti na vprašanje pomena poželenja v Svetem pismu z uporabo semantične analize. Vendar dodaja, da večina dosedanjih študij predstavlja le del drugih razprav, ki so se primarno osredotočale na druge teme, zato ugotovitve pogosto niso argumentirano podprte ali pa so prilagojene širšemu kontekstu, na katerega so se avtorji osredotočali. Pregled sodobne bibliografije dodatno razkrije odsotnost semantične analize, ki bi zajela vse svetopisemske odlomke, ki vsebujejo omenjena korena, in ocenila (eksistencialno) dinamiko želje obeh korenov v medsebojnem odnosu. To vrzel zapolnjuje pričujoča monografija, ki ponuja pomemben prispevek k razumevanju (po)želenja v Svetem pismu in dekalogu. Rezultati, predstavljeni v monografiji, so zato pomembni ne samo za filologe, gramatike in bibliciste, temveč tudi za prevajalce Svetega pisma.

Vaux, Roland de. 2022. Stari Izrael. Življenje in družbena ureditev, ur. Samo Skralovnik. Ljubljana: Družina.

Monografija je pomembno referenčno in monumentalno delo, ki bralcu prinaša celovito rekonstrukcijo družbenega in verskega življenja Izraela v Stari zavezi. Delo, ki temelji na besedilih Stare zaveze, arheoloških dokazih in informacijah, zbranih iz študij izraelskih sosedov, najprej ponuja obširen uvod v nomadsko naravo življenja v starodavnem Izraelu in nato podrobno predstavi razvoj najpomembnejših izraelskih ureditev – družinske, civilne, vojaške in verske – ter njihov vpliv na življenje in zgodovino naroda.

Na koncu knjige je predstavljena Biblična arheološka zbirka predmetov iz Svete dežele (z območij današnjega Izraela, Palestine in Egipta). Predmete je zbral akad. dr. Jože Krašovec, popis in osnovni katalog zbirke pa je v Jeruzalemu pripravil arheolog Jean-Baptiste Humbert, učenec Rolanda de Vauxa.

Malmenvall, Simon. 2022. Pravoslavlje in ruska kultura v delih Franca Grivca. Ljubljana: KUD Logos. 149 str.

Čeprav slovenski kulturni prostor po sistematičnem poznavanju vzhodnega krščanstva ne slovi, je na tem področju primerno izpostaviti duhovnika, teologa in zgodovinarja Franca Grivca (1878–1963), dolgoletnega profesorja ekleziologije in vzhodnega bogoslovja na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani. Grivec je bil prvi Slovenec, ki je rusko kulturno zgodovino – kakor tudi sorodne slovanske teme, zlasti delovanje in zapuščino Cirila in Metoda – osvetlil na znanstveni način in s teološkim poudarkom. Pomenljivo je, da je obravnavani avtor besedila o »ruski tematiki« objavjal skozi vse svoje akademsko udejstvovanje, od zgodnjega obdobja na začetku 20. stoletja pa vse do poznega obdobja v šestdesetih letih. Monografija tako ponuja pregledno analizo Grivčeve recepcije treh medsebojno dopolnjujočih se razsežnosti ruske kulture: zgodovine pravoslavne Cerkve na vzhodnoslovanskem ozemlju, znamenitih ruskih mislecev 19. stoletja (Homjakov, Dostojevski, Solovjov) in družbenih sprememb z vrhuncem v oktobrski boljševiški revoluciji. Delo želi posebej prispevati k boljšemu poznavanju zgodovine slovenske teologije in visokega šolstva ter gojiti medkulturni dialog, usmerjen k notranjemu in zunanemu miru, katerega pomen je toliko večji v času napetosti med zahodnimi državami in delom slovanskega sveta.

Monografija je nastala s finančno podporo Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS) v okviru temeljnega raziskovalnega projekta »Slovenska intelektualna zgodovina v luči sodobnih teorij religije: od ločitve duhov in kulturnega boja do komunistične revolucije«.